

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่องทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น (สภาตำบล) กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาลักษณะของสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กรรมการสภาตำบล ใน 6 อำเภอของจังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 ตำบล กรรมการสภาตำบล 294 คน จากกรรมการสภาตำบลทั้งหมด จำนวน 1,086 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (สำเร็จ และสุวรรณ 2536 : 122)
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ.2537
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ไคสแควร์ Gamma และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS/PC+
4. การวิจัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้
 - 1) ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์เดิม ตำแหน่งในองค์กรและระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

2) ลักษณะสภาตำบลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ขนาดของสภาตำบล ขนาดงบประมาณ ความเป็นอิสระในการบริหารงานและการพิจารณางบประมาณแต่ละสภาตำบล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

5.3 ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัยพบว่า กรรมการสภาตำบลที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.6 การศึกษาอยู่ในระดับ ป.4 - ป.6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.7 อาชีพทำการเกษตร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 มีรายได้ระหว่าง 15,001-50,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 ตำแหน่งในสภาตำบลชุดปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 ระยะเวลาดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลชุดปัจจุบันอยู่ในช่วง 1-2 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 การดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในอดีตพบว่าไม่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลมาก่อน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 และไม่เคยทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.9

2. ลักษณะของสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย พบว่า ขนาดสภาตำบลที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ สภาตำบลมีขนาดเล็ก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.8 ประชากรในตำบลมีจำนวนประชากรขนาดกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 ขนาดพื้นที่ตำบลมีขนาดกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.9 และภาษีที่จัดเก็บได้ในตำบลปี 2535 มีขนาดน้อยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.0 เงินภาษีที่รัฐจัดส่งคืนให้สภาตำบลปี 2535 มีขนาดมาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 งบประมาณพัฒนาแต่ละตำบลปี 2535 มีขนาดมาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.5 กรรมการสภาตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 และการพิจารณางบประมาณของสภาตำบลใช้เสียงข้างมากเป็นหลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9

3. ทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล จากผลการวิจัยพบว่า กรรมการสภาตำบลมีทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือ ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.1 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบลในลักษณะความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปร พบว่า รายได้ การทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว ขนาดสภาตำบล

ขนาดประชากร ขนาดพื้นที่ของตำบลและภาษีที่จัดเก็บได้ในแต่ละตำบลปี 2535 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

และพบว่า อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง กรรมการสภาตำบลชุดปัจจุบัน การดำรงตำแหน่งกรรมการสภาตำบลในอดีต เงินภาษีอากรที่รัฐจัดสรรคืนให้แต่ละตำบลปี 2535 งบประมาณพัฒนาแต่ละตำบลปี 2535 ความเป็นอิสระในการบริหารงานและการพิจารณาของงบประมาณของแต่ละตำบลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับทัศนคติต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล

ดังนั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการสภาตำบลต่อการกระจายอำนาจของสภาตำบล ได้แก่ รายได้ การทำงานนอกหมู่บ้านในช่วง 3 ปีที่แล้ว ขนาดสภาตำบล ขนาดประชากร ขนาดพื้นที่และภาษีที่จัดเก็บได้ในแต่ละตำบลปี 2535

5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยลักษณะของกรรมการสภาตำบล มีประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้นำหรือกรรมการที่มีรายได้ต่ำจะมีทัศนคติสนับสนุนการกระจายอำนาจมากกว่ากรรมการสภาตำบลที่มีรายได้สูง นั้นหมายความว่า ผู้นำที่ยากจนเป็นกลุ่มคนที่มีหัวก้าวหน้าประชาธิปไตยเข้ามาบริหารงานในสภาตำบลด้วยความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตรงกันข้ามกลุ่มผู้นำที่มีรายได้สูงกลับไม่สนใจต่อการกระจายอำนาจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้ามาบริหารงานในสภาตำบลเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มพวกพ้อง จะเห็นได้จากการเลือกตั้งเข้ามาในตำแหน่งต่าง ๆ ของสภาตำบลจะมีการใช้เงินซื้อเสียงจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อตนเองจะได้รับตำแหน่ง เมื่อเข้ามาบริหารงานจะต้องถอนทุนคืนที่เสียไปจากการเลือกตั้ง โดยเข้ามาครอบงำเงินงบประมาณพัฒนาในสภาตำบล ซึ่งกลุ่มของผู้นำรวยมีมากในสภาตำบล จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาตำบลและประเทศชาติ ดังนั้น ในประเด็นนี้รัฐพึงตระหนักและหามาตรการแก้ไขโดยด่วน อีกทั้งรัฐจะต้องหาทางเปิดโอกาสให้ผู้นำจนซึ่งเป็นกลุ่มก้าวหน้า ที่มุ่งมั่นทำงานเพื่อท้องถิ่นโดยแท้จริงเข้ามาบริหารงานในสภาตำบลให้มากที่สุด

1.2 จากผลการวิจัยลักษณะของสภาตำบล มีประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ สภาตำบลขนาดใหญ่จะมีทัศนคติสนับสนุนการกระจายอำนาจมากกว่าขนาดสภาตำบลที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากมีกรรมการสภาตำบลจำนวนมาก การบริหารจึงมีการแลก

เปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดเป็นระบบการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โอกาสที่จะถูกครอบงำแนวความคิดจากผู้นำคนใดคนหนึ่งหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีน้อยมาก ตรงกันข้ามขนาดสภาตำบลที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก โอกาสที่จะถูกครอบงำหรือขึ้นาแนวความคิดจากผู้นำอิทธิพลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีมาก ซึ่งประเด็นนี้รัฐจะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะสภาตำบลขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทย มีมากกว่าสภาตำบลขนาดใหญ่ ดังนั้น รัฐจะต้องหาทางออกในการกระจายอำนาจไปสู่สภาตำบลขนาดกลางและขนาดเล็กไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจเฉพาะสภาตำบลขนาดใหญ่เท่านั้นจนลึ้มถึงสภาตำบลขนาดกลางและขนาดเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรจะทำการศึกษานันทองเดียวกันกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยขยายผลไปยังกลุ่มประชากรตัวอย่างอื่น ๆ และให้มีรายละเอียดของประเด็นในการศึกษามากขึ้น
- 2) การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในลักษณะของการศึกษาเชิงคุณภาพเพราะข้อมูลบางอย่างมีความจำเป็นที่จะต้องสังเกตถึงพฤติกรรมการกระทำด้วย เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความชัดเจนและถูกต้องสมบูรณ์
- 3) การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาในลักษณะส่วนบุคคลของกรรมการสภาตำบล และลักษณะของสภาตำบลเท่านั้น ควรนำตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องมาศึกษาอีก เช่น บุคลิกภาพ ผู้นำ การตัดสินใจ เป็นต้น
- 4) ควรจะทำการศึกษากับองค์กรรูปแบบอื่น นอกเหนือจากสภาตำบล เช่น คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานสภาตำบล (คปต.) ซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาสั่งการรองแผนงานงบประมาณการพัฒนาของสภาตำบล เพื่อขออนุมัติงบประมาณพัฒนาจากผู้ว่าราชการจังหวัดว่า การบริหารงานในปัจจุบันรัฐได้มีการกระจายอำนาจให้มากนักน้อยเพียงใด